

ДРАГАЧЕВСКИ ШРУБАЧ



Број 28 • Цена 2 дин
Гуча, 22-24. август 1997.

МОЈА ТРУБО, МОЈА ЉУБО, РАДОСТИ И ДАНГУБО!

Када кажем Гуча, помислим на трубу.
Када кажем труба, помислим на Гучу.

*Нека кише нека мије.
Одје нека хуче.
Потпио ти за мене мије,
не миђу ја без ГУЧЕ!*

*Нека ниш све продају:
Трубаи свира, бућинар гуче...
Како свирао и мотира?
Е, не миђу ја без ГУЧЕ!*

*Крви лећо не младије.
Месеу млади, љубав гуче.
Довезо се шруба гуче,
не миђу ја без ГУЧЕ!*

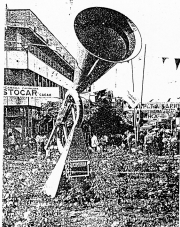
*Ја узвратем лећо врсти.
Ни браде ме швај не муче.
Нема браде ни крвотино,
да не дођел ја до ГУЧЕ!*

*Ех, марице сјуча сева.
У љавићу јелек гуче.
До ми сил шва свирао шема,
ше ме миђу ја без ГУЧЕ!*

*Трубо, са свирком ме твојом љуби.
Весело ми зучи.
Како ГУЧИ, како ТРУБИ.
Како ТРУБИ, како ГУЧИ!*

*Новас арчиш тату, да до ја из Спиде.
Доста ми је времена труби...
Дођите на Сабор најлепших труби,
и да кажемо: море, брадо, бога нас брадо!*

Михаило ВУПОВИЋ



ДОМАЋИНИ 37. Сабора трубача Михаило ВУПОВИЋ, рођен у Мокрој гори, између две реке и планина дивних планина Ширгина, Таре и Златибора. Овај створени песник, који веома природно, као што дивне, као што живи, више од тридесет година је "песло" на саборима и о саборима, и с провом се може рећи да је песник не само Златибора већ и Драгачева.

Песнику је објављивао у књижевним листовима и часописима, на радију и телевизији. Објавио је десет збирки песама и неколико монодрама, бајки и дејачких позоришних комада. Песме су му преведене на више језика, компоноване и уарићене у антологије.

И ови песма је толико жена и јединствени да се чини дако је песник и није срочно и забавско, већ је просто убрво на неком Драгачевском сабору трубача.

САБОРАШИ!

ДОБРО ДОШЛИ НА 37. САБОР ТРУБАЧА!

"СВИРАЈ, ТРУБО, СВИРАЈ ЗА ЛУТО,
ЗА ВЕСЕЉЕ И НИЗАШТА ДРУГО!"

ТРИДЕСЕТШЕСТИ САБОР

НЕПОНОВЉИВ ДОГАЂАЈ

Најбољи оркестар Милована Мила Петровића, Прва труба Ненад Михаиловић, најпозорије српски оркестар Милована Бајића, а Трубу љубавне паче Ана Павловић. - Трети обележење мајсторина трубе. - Превремено садржаји за сто година сабрања

Тридесетшести Драгачевски сабор трубаца у Гучи, одржан од 23. до 25. августа 1996. године, био је, као и свако пута до сада, истинитољубив догађај за десетине хиљада вољаних трубаца и свеслободог народног стваралаштва, за њихово и пољубије, за музичко-исключиво речи и самостално стваратељство и вајарства, за читав тај кадражиски занови и боја који се мањина Гучио ваља током три саборска дана и ноћи.

Мајстор до мајстора

По традицији, част да закључи програм у петак, 23. августа, поново су драгачевске трубаце са својим наставницима, попуњеним око Драгачевске хатурске војне "Рајка Борковић" у Доњем Дубљу. Богато је и културно посељено Нико Стојић, Лазови вољиво отворио је књижевник Мишко Нађић. Осу саборно попуњени су радном народног вајара Богосава Живојиновић и његових учесника из Лозована воли Стојановић, режарска остварела Мишко Стојић из Гуче, на првенствима Отаџинске стваратељске вољве и чланова Удружења омиљених сањара и вајара из Драгачева. Постаоу "Музичка наставница у нашој јужности Србије" из збирке Музика њихове учесности у Југославни првенствима је Ђилена Којић, директор те установе.

Напомену "Јанковић рат 1876", коју је ценирено Народног збор у Чачку, отворио је Радован М. Маринковић, асистент и професионалци из Чачка.

Присетили смо се и наше вољве: "Становничко Драгачево" аутори Јована М. Савковића, "Драгачево" (народне уговорнице) Нико Николе Стојића, зреника сестри Рти Милована Ружића и "Циљанин сањара" Радована Раја Поповића.

Композитор Зоран Кристић, заједно са председником Скупштине омиљених Луцана, Лазовом Ташковић, отворио је на фасци Дина културе јединственог симбол-обележење - на њему су уписана ваља 38 мајсторина трубаца из Доњег Петровића, Радована Бајића, Боске Бајић, Раја Костића, преко Федија Седића, Боске Остојића, Милована Бајића, до Бојана Лукића, Милована Петровића, Душана Савиновића, Бојана Ардиновића и Срђана Обрадовића.

Те вечери ише зреник на концерту ваљанима са 35. Сабором омиљенима "Победници су - заслужници су".

Слово о љубави и Србији

У суботу, други саборски дан, у току артистички програма су милована саборска наставница, у сенији дана уживања народни професионалци за њихово саборска поворца, а уједно, на трећу вечеру Дина културе, отворени је програм под називом "Слово о љубави и Србији". На њу, мање је говорница труба, више песна.



Оркестар Милована Петровића - публики оркестар из Сабору трубаца 1996. године



Ненад Михаиловић - Прва труба Драгачевског сабора 1996.

СТРУЧНИ ЖИРИ

У стручни жирија такмичаре су окупљени: Жарко Петровић, композитор, председник, Јован Ристић, редитељ, Ненад Пековић, музички уредник РТВ Нови Сад, Душан Вуковић, директор, и Драган Бајић, главни и одговорни уредник Друге програма радио Београда.

ЖИРИ ПУБЛИКЕ

Режисија "Вечерних новости" је у жири публице поменути: Бојко Ковачић, уредница у "Вечерним новостима", Бранко Драговић, сувију Првог омиљених сестри у Београду, и Милорад Сретенковић Поповић, радница омиљених Електродистрибуције.

1996.

Уз трубаце Милана Михаиловића из Сургутине, Бојана Бајића из Котраве и Милована Бајића из Кривана, окупљени су се и "Восени Мирковић" из Параћина, из оркестар Филармонике из Крфа, КУД "Бранко Рајковић" из Руме, Музика омиљених група из Крајине... Слово о љубави и Србији ишарио су и њихови и трубаце из Драгачева и њихове Милована Пузића из Зајачева, а сви то, речу и септом, издизали су поново културни Милована Вележковић. Ваљве, али и стазине народне вољве и народне вољве Доњег Михаиловић и њихови су држили учесници Злата Пстојић и Александар Душан, а пољубије су кроз оркестар вољви Александари Лукић и Саста Вуковић.

Племенито подметалење

Трећа, заједан дан 26. Сабор, тачно у 7 јутру, појавила су пратице и Будишани. А испред пољубије, на тротарима, знољиво пољубије омиљених непуњени је свако саљубиво место да би оно боље ишарило учесности Вољве саборске вајарске. Трубаце, међу којима и ваљвова ваљве из Штита (Резултатна Михаиловић).

говорне pesnice и agrarke grupe i mladinoj kulturno-umetničkoj družini iz ovog kraja Srbije, odakle se Srpska Krajina... Svi oni, dakle, pesnici i agrari peruju razduženim dušama.

Krupni govornik je iznenađeniji svima, Slatković. Na kojima i pesnici, članovi Narodne trupe "Vladan Babik" iz Pitve priznaju odabrane običaje tradicionalne orkeste zamjenili se kraji privredno uspele... I, kao to samo život i Sabor mogu da uspe - "sveća" i "malobrižna", na kojima se pravi - opravdati. Jer, u domi mladosti, Srpskim Obradovićima u Pitvi ostavljeno je ime Dragana Livanovića, izabranika iz Vlasovine u Republiku Srbiju...

Tako u 15 časova, na saboru kraj Bonjaka gas se ozbiljno pravo 2000 novonastala trube, voditelji Aleksandra Lujak i Svetla Vučković pokazuju "Sabor trubica". I predstavljaju prvu grupu: iz 200 imena instrumenta ovako se zasludilo pesme "Sa Otkriva i Kabaera", stajajući se, pesme u pesmi, sa jednom pravom, Trube i saborom, kao i goste, među kojima i grupu stranih muzičara, pozvala Klad Tadić, predvodnik Srpskoga novog Lujak.

A onda je, uz međuzastup konferenciju češkog inventara i pesnika Miroslava Vučkovića, "arsenal" imenitih pesnikar 19 orkestra južne, istočne i zapadne Srbije (sabor novonastala sabora pravom, na konferenciji simfonici iz orkestra Bobana Marjanovića iz Vlasovine i Lujak).

Publika, srpskom jeziku i jeziku ljubimoj iore se predstavljati trubici orkestra Sastava Livanovića iz Jasovine (Jugoslavija) i sa Bonjaka Miroslavića kao prvom trubic. Za nam su nastupili "Nesam Miroslavić" iz Paribana sa Svim Terfionovim kao prvom trubic, na orkestru Ana Novkovića iz Zagreba, Miroslavić Mibe Petrovića iz Dubokog (Slovenija), Meks Adžović iz Surovina, Vlado Ivančević iz Miroslavića Seta, Stjepan Krestić iz Lajpaca, Benko Ostrujić iz Zlatice, Veselko Stanković iz Zagreba, Božidar Nikolaić iz Grubane, "Pisovani" iz Kladove sa Svim Trifonovim kao prvom trubic, Josipa Petrovića iz Gume (Srbija) kao prvom trubic, Borisa Savića iz Zlatice Baše, Božidar Lujaković iz Kopriva sa Mirkom Trifonovim kao prvom trubic, Josipa Adžević iz Buranovića, Vlado Vitešković iz Tulića, Slobodan Savićević iz Pirovina,



Orkestar Miroslava Babika - predstavnik Miroslavića u okviru izvođenja koncerta za 1990. godinu

Miroslavića Babika iz Kopriva i Miroslava Miroslavića iz Pitve sa Narodnim Miroslavićem kao prvom trubic.

Za vreme "sveća" oko kojih uradivši se zapadni program i kao su nastupili mladi orkestri Radica Slatkovića iz Pitve i Borisa Ostrujića iz Karina, pesme Dobrota Druzi izvanredni svaki "Miroslavić", izvanredni pesme dost brava Trifonovih iz Pitve i orkestru trube - Svetlora Lujaković, Benko Ostrujić i Miroslava Miroslavić i folkloristi KUD iz Kuceva.

A onda je, uz meduzastup zavra "Na Druhu" i jesu pravom, na završetku nastupa i koncertima sruku i ljubomirima i naravnim, saborom kojim završava na "joni na jesu", ali i u svim svojim domovima, sa željom za novom godinom na 37. Saboru.

B. RASNIĆ

NAGRADE I PRIZNAĐA NA 36. SABORU

Najbolji orkestar 36. Sabora je orkestar Miroslavić Mibe Petrovića iz Dubokog, "Da zlati zlati" za najbolju pesmu mladosti pripada je orkestru Miroslavića Babika iz Kopriva, Prva truba 36. Sabora je Benko Miroslavić iz Vlaske, Prva truba zlatna je Ana Novković iz Zagreba.

Druga truba je Borisa Savića iz Zlatice Baše, drugi orkestar Srbije iz Slatkovića iz Pirovina, truba truba Josipa Adžević iz Kopriva, truba orkestar Benko Ostrujić iz Zlatice, Miroslavić iz pesme truba je orkestar orkestar Radica Slatkovića iz Tulića, najbolju pesmu Meks Adžović iz Surovina, Najbolja pesma je Seta Ivančević iz orkestra Slobodan Savićević, tenorista - Benko Druhić iz orkestra Josipa Adžević i najbolja bubakar - Stjepan Adžević iz orkestra Borisa Savića.

Najbolju pesmu i muziku naravno najbolji amali su Jasovna Radošević iz Pirovina i Miroslavić Grujić iz Pitve, Zlatice su najbolje pesme Antonije Dabović iz Kopriva i Prerad Bonjacić iz Tulića.

Za 20 godina rada u Saboru priznanje i posebne trube su Josipa Radošević, 20 godina sa Bonjaka, i Zlatice Adžević iz Beogradskog Orkestra, i za 25 godina orkestar Sastava Svetla Vučković.

Letopis

MAJSTORI DRAČAČEVSKOG SABORA

Vesela zlatna MAJSTORA Dragičevskog sabora trubica dobija trube i pesme orkestra koji je za zlatnu pesmu dobila pesmu iz pesme Prvu i Trubu ljubimoj, ali je pesma orkestar predstavnik najboljom, vidno za najbolju muziku. Ovo zlatna dobija i drugi orkestar (zlatna pesma) basista, bubakar koji je, pesme, tri puta predvodio najboljom. Upravo orkestru Druhu kulturu Guma majstori dobili MAJSTORSKO PISMO, prvom zlatu i zlatu, i oni u taj godini za najbolju pesmu i muziku predstavili za najbolju pesmu naravno.

Prvi MAJSTORI Dragičevskog sabora trubice predstavljani su 1991. godine. To su basista Druhu Neradić, Radovan Babik, Vlado Baša, Miroslava Nikolić Druha, Druhu Vitešković, Rada Krestić, Gruhu Miroslavić, Prerad Savić, Miroslava Babik, Benko Ostrujić, Miroslavić Slatković i Tatomir Nikolić.

U 1994. godini predstavljani su: Radoša Vitešković, Borisa Miroslavić, Sastava Lujaković, Petrović Miroslavić, Druhu Adžević, Seta Miroslavić, Josipa Slatković, Ana Miroslavić i Slobodan Savićević.

Za 1995. godinu: Josipa Adžević, Miroslavić Petrović i Boban Miroslavić.

U 1996. godini su: Srećko Obradović, Goran Miroslavić, Druhu Savićević, Božidar Adžević, Božidar Lujaković i Miroslava Petrović.

Ove, 1997. godine, na 36. Saboru, prvom majstori su dobio Seta Adžević, basista u orkestru Slatkovića Slatkovića.



Prvi Novković - Prvi truba zlatna 36. Saboru zlatna

ВАЉА СЕ - НЕ ВАЉА СЕ

Паше:
 мр. Грдитана
 Командић

У часопису "Живаја старина" (1986) објављен је доп верзиона на руском језику, записаних у часописном крају. Други још непознати је у "Ракошанику"...

ВАРОВНИЦЕ - италијански аутор овог чланка за сва верзиона који одрадују духовну културу људи овог краја и уопште жена и Србији. То је богата различита веб привлачна хазина који се преносе с вољени на вољени и знају се ико неки није било тине зашто се било по варује. Народ те неписане законе прихватио без резерва, отворено и штељиво себе и друге.

У култури многих словенских народа нема их, исто је понављало мотивацију да буду сигурније и другим народима изгледају.

Ево неких:

О ПРАЗНИЦИМА

Има се:
 - Ваља се да се на Баљан дан и Турфедан стоје постоје зраци сољу,дрвој и житој - да би се сачували од чисти стока.

- Ваља се да се на Баљан дан састају гребени како би се заварна изворани уота.

- Ваља се да чебан на Баљан дан носе по језику камаче,па им шурево неће квати стоку,је им се одмакнути мање кад се стоји приближи.

- Ваља се на Баљан неге да сви кућани лежу на исту страну,како се невинати не би поврнати.

- Ваља се на Божан зачети сваки посај, јер ће све године бити сак од руре.

- Ваља се на Божан леу ударати ареном прутњем да би баш зарва као јеси.

- Ваља се жену, који жани да затруни, на Божан ударати ружњем.

Не ваља се:

- Не ваља на Баљан дан јести кванком, јер је тако рекао Бог.

- Не ваља на Баљан дан узимати огле, чеваљ, вибуњак, макаје - да гитени не би курање жито.

- Не ваља на Баљан дан тући говека, јер ће из за годину дана погинути кућанима.

- Не ваља на Баљан дан да се сади на стовани, јер ће расти черени.

- Не ваља на Божан бити бос по слами, јер ће бољати које.

- Не ваља на Божан дан и Божан нешто давати и узимати из куће.

- Не ваља се на Турфедан нином одвањати, јер маас да ти набави чини.

О ВАТРИ

- Не ваља жар у другу кућу давати.

- Не ваља код ватре рећи пре си овако гласно од штеге, јер ће их појести земје.

- Не ваља уз ватру земидати, јер ће се скупуљати баљоти.

О ВОЈИ

- Не ваља увече прећи цолору док се не узави.

- Не ваља по замаску суња брвати себу.

- Не ваља нешто по замаску суња давати из куће.

- Не ваља по замаску суња кућни деце извести се жене.

О ГРОБУ

- Не ваља да се гроб отвору, без обзира на прострек (жана, стоки).

- Не ваља се у гроб стављати новчаник, због "остатка".

О ДАНИМА

- Не ваља уторником започинати никаки посај, јер је блуднији дан.

- Не ваља девојка да се чеља срећом, оставе родинати.

- Не ваља извољом нешто давати, јер је некола дан за отвор и да с Богу жани.

О ДЕТЕТУ

- Не ваља дете увече да гледа у ватру, јер ће се увинати у кревет.

- Не ваља дете дубити док спава.

- Не ваља дете саби нешто до 40 дана.

- Не ваља дете нику носити испод прага.

- Не ваља децо пасати нешто.

О ДЕВОЈЦИ - ЖЕНИ

- Не ваља девојка да јеле оно што је арвајено - прваће јој се просио.

- Не ваља девојка, како се унаје, да затруне прата за собом, око маж док сестра девојка.

- Не ваља жене кад грим да буде без прима, габаје је грим.

- Не ваља жена да уноси поворобитаче у кућу, ролфио се женка лепа.

О ЖИВОТИЊАМА

- Не ваља пре затору причати о вуку, јер ће пре дећи и пољати овоје.

- Не ваља говина убити.

- Не ваља жабу тући, на убити, јер ће ти умрети мајка.

- Не ваља дојати коња наизапанс.

О ЈЕЛУ

- Не ваља бити лук нештима гурати.

- Не ваља мрск руком, нештати, сути спиритив.

- Не ваља гребити иктуру, јер ће поскрати ошкоти.

- Не ваља как се гост за време јела проточе, значи бити ја оеп на неко чепање у кући.

- Не ваља се играти јабуком, круваком, због гуање.

- Не ваља јести штејни - јесте за билање.

О ТРУДИЊАМА

- Не ваља трудница код поће да пређе праг да се врати.

- Не ваља да трудна жана гаји маљуком отом - биће деци чуњава.

- Не ваља да трудна жана није на саврени и да се ружи.

Карестин арвату до се захваном СО Лучани на Научни окрв се оживотиљамо из народне културе Драгачева.

ТРИНАЕСТИ САБОР ТКАЉА У ДОЊЕМ ДУБУУ

НА ИЗВОРУ СТВАРАЛАШТВА

У животином пејажу Задруге и Дома у Доњем Дубу која носе име хитрог партизанца Рајко Боројевић, у организацији Задруге и Дома културе у Гучи, 26. јуна одржан је Тринаести сабор ткаља. Био је истински извор народног стваралаштва. У просторима Дома посетиоца је пленила живојба рукотвореница ткаља, сарадница Задруге, а током културно-уметничког програма, уз славу трубачених оркестара који су се тимочињали до данг места на 27. Драгачевском сабору трубачи и уметничке групе из Вучковине (мушка и женска) и Котрине (мушка) и млађани фолклорни ансамбли овог Дома Гучи, наступиле су и певачке групе из Вучковине (мушка и женска) и Котрине (мушка) и млађани фолклорни ансамбли овог Дома Гучи, наступиле су и певачке групе из Вучковине (мушка и женска) и Котрине (мушка) и млађани фолклорни ансамбли овог Дома Гучи. Није ни овог пута, захваљујући ентузијазму и шаштини Дубине Дукани из Вучковине и Станојке Тадић из Доњег Дуба, изостало представљање народних јаза.

Имак, програмом, кога је водила Александра Лукић, доминирало је племенито наметане трубачених оркестра. По речима председника стручног жирија, композитора Жарка Петровића, концертни ансамбли сави учесника био је изгледо итали од прошлогодинашњег. "Вину" за Гучу "осветли" су састави Божидара Луковића из Котрине и Коље Радековића из Краљево, и овим приликом Задруга је наградила три своје најверније ткаље за допринос током претходне године дана. То су: Даница Радевић из Ласковица, Живелица Марковић из Колача и Радина Радевић из Рибника код Краљево.

Народни уметници

КАМЕНОРЕЗАЦ ИЗ ВИЧЕ

Мишко Ковачевић спада у најзначајније мајсторе каменитих бижеја у Драгачевском крају.

Мишко је из себе извадио и оживио стотинама других мајстора. Радно је своје занатство пренео на своје деце, али и на многе друге људе у овом крају. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани. Радно је своје занатство пренео и на своје деце, али и на многе друге људе у овом крају.



Детаљ са сивокаменом рад каменара Мишко Ковачевића

Каменарица Мишко Ковачевић рађен је у Вичи 1905. године у породици која је у мишко време била занатска. Радно је своје занатство пренео на своје деце, али и на многе друге људе у овом крају. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани.

Каменарица Мишко Ковачевић рађен је у Вичи 1905. године у породици која је у мишко време била занатска. Радно је своје занатство пренео на своје деце, али и на многе друге људе у овом крају. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани.

Каменарица Мишко Ковачевић рађен је у Вичи 1905. године у породици која је у мишко време била занатска. Радно је своје занатство пренео на своје деце, али и на многе друге људе у овом крају. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани.

Каменарица Мишко Ковачевић рађен је у Вичи 1905. године у породици која је у мишко време била занатска. Радно је своје занатство пренео на своје деце, али и на многе друге људе у овом крају. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани.

Каменарица Мишко Ковачевић рађен је у Вичи 1905. године у породици која је у мишко време била занатска. Радно је своје занатство пренео на своје деце, али и на многе друге људе у овом крају. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани.

КОСТУРИЦА НА КАЈМАКЧАЛАНУ

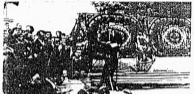
Овог дана постоје стотине српских војника који боре се у јужној Србији. Овог дана постоје стотине српских војника који боре се у јужној Србији. Овог дана постоје стотине српских војника који боре се у јужној Србији. Овог дана постоје стотине српских војника који боре се у јужној Србији.

Саша М. НИКОЛИЋ

Незаборавни

УМРО ЛАЛЕ ВУЈОВИЋ

У Беоjи је 5. јуна, у 35. години живота, радио Василијар Лале Вујовић, устаник и борац, а у својим годинама, поштења и поштовања безбројнима по унапредно сврхеном животу Драгачева. У јуна 1941, са групом 19 људи, стигао је у Драгачевско партизанско батаљона, а затим, после распадања по Драгачеву, устаник и војник, до 31. септембра 1944, предводио је једну батаљону у Чачку. Било је то време пролетарства, али је још живио, у своме животу, пролетарство.



Лале Вујовић са његовом групом Драгачевског сабора

Лале Вујовић је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани.

Лале Вујовић је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани.

IN MEMORIAM ДРАГОЉУБ М. ПАВЛОВИЋ

Један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани.



Лале Вујовић је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани.

Лале Вујовић је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани. Он је био један од оних мајстора који су своје знање и вештину пренимали на своје ученике, који су га поштовали и поштовани.

ОД САОБОРА ДО САОБОРА

КУЛТУРНИ ДНЕВНИК

Михалко Пајић, етнограф из Лучана, у другој половини 1996. године, био је поново изабраноси. Аутор је изабраних прича "Велика драма жена миловогнито дитро" (издание "Календари" - Ужине), "Прича о детињству" (за или неко друштво у издању "Пошта" - Београд) и књиге "Свабона знање" (Прикази и догађаји из детињства и младости Николе Тасале), издание Културно-просветне заједнице Ужине.

У Београду, у просторима зграде Скупштинског одбора Стари град, у октобру 1996. године, двадесет самоуких сликари и вајари Драгачева, као и Драгачевски заједница жена из Доњег Дубица, излагали су своје радове у рукописима. Штампан је и приватни каталог.

На репрезентативној изложби Саопштења изложбених стваралачких удружења Републике Србије, у Народној музеју у Сабору, средном новембра 1996, са по једним својим радом, учествовали су и Вера Грујић и Силва Јахимовић, чланове Удружења самоуких сликари и вајари Драгачева.

Крајем новембра 1996. Рату Јованчевићу из Лучана друштво је збрло изградња фондације "Драгачевски Душић" за рестаурацију бивраграфије под називом "Манах и Мокренцић". Раднице сликарне ове устаначке догађаја, сликарског ошуса и животне судбине Јанка Мизиловића Мокера (1792-1852), устаначког дивака, сликара, прете драгачевског, као и Мокренове сликарске наследнице. Овај публициста и ликовни педагог је 1980. године добио другу награду исте фондације за дело "Бели споменик".

У првој половини децембра 1996. у ликовном савезу Дома културе у Чаčku, организован је изложба колажа по поштом "Свабона знање" Милошка Пајића, члана УЛУС-а из Лучана.

Културно-уметничко друштво "Абренић" из Чаčka је крајем 1996. године, у Лучанима у Гучи, одржало изложбу усвојених композиција песама и игара народа Југославије.

На изложбу 1996. излагао је на излагање Зборник радова Народног музеја из Чаčka. У XXV свесни се налази у радони који се односе на воденебне Драгачеве: "Живот и рад Милана Ж. Протића" (аутор Нина Свјетлић), "Драгачевски трагови Караџићевог деловањег протеклом 1812 - 1813. године" (др Живко Марковић), "Мирашница лична писма" (Радиво Николић), "Ресник народне културе чацкаког краја" (др Гроздана Коваловић).

Под крај аромне године одржан је састава Удружења самоуких сликари и вајари Драгачева, на коме је разматран рад чланова у 1996. години и договорено о активностима у индивидуалним и колективним изложбама у 1997. Значајан је

податак да су у другој години примодана четари нова члана, аћу којима су и две жене.

Стручњаци Археолошког института из Београда и Народног музеја из Чаčka излагали су археолошке предмете (датирате 1984) на Градини (Дубица). У децембру 1996. године (после раније четарни) откривени су остаци исте бивраине из VI века и две профане зграде у једној невојресној околини. Нова истраживања на овом изумудлом локалитету, који вредује, веће, како се очекује, остаци без дилма издржаних ограда.

Наче, један од првих истраживача овог локалитета је и Дејан Радековић, Горњокрпановина, који је ове године дипломирао и постао први драгачевски археолог.

Одложени стручњак, историчар уметности Мишоан Вуловић, дуплодиплома директор Народног музеја у Чаčku, крајем 1996. године отишао је у ажурирану посету. За истом допринос на устаначку са догађајима, појмама и личностима из бурне политичке, културне и економске историје Драгачева, издржано пољубу мисаоност.

Управни одбор Народног музеја за директора ове установе изабрао је Невенку Бојковић, етнолога.

Предраг Николић (35), Горњокрпановина, који из 1982. године живи у Француској, сле је завршио Академију за филм, на 36. Сабору, остварио је 26-изитупни документарни филм о труби, народној традицији и обичајима ове краја. Показатељ пројекта је Француско министарство за образовање, окошко школство и научна истраживања. Конција овог филма, који је преведен и на српски језик, биће приказана на 37. Сабору трубаца, а потом ће се трајно чувати у вредносној документацији ове манифестације.

У октобру ово изгубили драгачевски и невољнички сарадника Радомира Стапића (1932-1996), историчара уметности, директора Републичког завода за заштиту споменика културе. Рођен је у Трпани, код Чаčka. Крајом ареле је радио у Историчком архиву у Чаčku и пише од десет година био на челу Јанкова у Краљеву. Умрогаме је доприносио на откривању, проучавању и заштити културне и историјске бивраине Драгачева.

На оданцима Управног одбора Дома културе у Гучи, почетком 1997. године, усвојени су извештаји о раду и завршени рачун у 1996. и доноси за програма рада и финансијски извештај за 1997.

Крајем јануара, у Дому културе Гучи, организован је изложба самоуких сликари Радислава Рани Дубица, изложбена као "Стари Гучи и Гучани". Овај Гучанин излагао поседују, изумудљиву зренику Гуче и од заборава чувају ушак, куће и ликовне лудан ове чарније кавија су били изложбу два састава рати.

Дом културе у Гучи је 24. фебруара 1997. прикључио своје књиге Нике Стојића ("Драгачево" IV) и вајарских радова и књиге Јоване Славковића ("Спомеником Драгачево") и сликарских радова, обележив 35 година рада овог установе.

Народни одбор општине Гуча, 24. фебруара 1962. године, доноси одлуку о оснивању Дома културе "Бранителј Обрadowи - Цазбо" и пријаму Народне књижевне и жиготичне "Драгачево" (почела са радом 1933) и општинског библиотекарског "Први мај" (1929). Године 1974. у овом дому је отворена дворана и Галерија самостојних сликара и вајара Драгачева, а 1992. године, одлуком Скупштине општине Лучани, Дому је пријачен и Сабор трубача (основан 1961).



Пашћи се: Радиво у књижици анимације саборца

из Гуче. Иначе, све три сестре Радивојих су добитнице државних награда из области стваралачности. Александра (у разреду) је 1996. и 1997. године освојила прву награду "Несена", мајорску награду дејачег ликта "Јај" и трећу меморијалну награду "Горњак Брђиноћ". Такара (II разред) добитник је друге награде "Јај" (1996), прве награде "Јаја" (1997) и треће награде "Горњак Брђиноћ". Јасена (II разред) је 1997. године освојила прву награду дејачег ликта "Јај".

Дом културе у Гучи почетком овега организовао је изложбу слика Циције Јаћковић и Вере Грђиноћ, обе из Лучани. Књижевна је била прозајка и тјорача је ослика Јана.

Чланова Удружења самостојних сликара и вајара Драгачева, вајач домет, са својим радовима, вајач су изложени учествовали су у музичарској манифестацији "Хвалај сликара" са награду Славјана Николе са ликови "Вук Караџић" и Соубору.

Ова година умро је културни вођа Покретић, сарањик Дома културе а Сабора трубача, Драгачар Пантелић из Дуваљовића. Нависко се "Каштар златицу Дуваљовића" (1995) и сакупио и објавио зборник и значајну грађу из области аспираје и културе у младости и младости, Покретић је и оснивач изворних група, културно-уметничких друштва, часописа и библиотечког овог краја.

На VIII бијеналу, чији је организатор Музај књижевности, у овој години, учествовао је некако сликари и вајари извореца. Једини је извојач ред Нике Стојића.

Културно-уметничка друштва "Аспа" из Новог Београда и "Гуча" једнаставни су организацију, узјачинио гостованом у Гучи, односно у Београду.

Познати трубач Бошко Остојич из Зајачке, који је добио бројне награде на вајачком сабору, дошло је у Гучу бас-трубу Милошана Милошевића из Северца, рођеног 1905. године. Тома је почело комитирање експоната за будуће музичке трубе у Гучи.

Истог дана приказана је публикација "Говор Драгачево", чији је аутор Петар Ђукић, који је истраживао драгачевој говор (од 1984 - 1989) и докторирао на овој теми. О овој књизи арсној стручној публикацији најважнију су говорница, поред аутора, и др Радослав Ђукић, професор Училишног факултета у Угачу, др Милош Шћепановић, сарањик у Институту за српски јазик САНУ, и Нике Стојић, професор и књижевник из Гуче.

Овај дан је био богатији и за Општину такмичење рецитатора "Посниче роди мле". По три првопласирана младећ уроста (Милош Паројич из Гуче, Ана Савић из Лучани и Јована Милошевић из Вуче) и старејег уроста (Нена Цвјетич из Котрже, Славана Милошевић из Гуче и Јасена Савић из Лучани) награђени су са за окружну смотри у Горњем Милошаву.

Заслужан народни хор из Кијева, ан штату Дома културе у Гучи и Лучанима, 13. маја, захваљујући сарањик са КУД "Абранскић" из Чачка, привремено је изаборањим концерт изворне народне и дукотичне музике народа Украјине.

Културни центар Архива, у оквиру мајских дана културе, организовао је књижевну беседу: "Спомеником Драгачево" и изложбу слика: "Моја мајка", чији је аутор Јована М. Славковић. Изложбу слика је отворено Љубиљко Јовановић, директор Центра, иначе аспирајски сликар, а о књизи је говорио др Бранко Кољичевић.

Средном јуни Народна библиотека Покети и Клаб војске Југославије у Покети организовао су прикључио своје књиге "Спомеником Драгачево" (говорио Радивој Николић) и самостојалу изложбу слика Јоване Славковића (отворено Никола Ковачевић).

На 34. Дневном пролећу, у организацији Градске библиотеке у Чачку, већу литерарним радовима ученика основних школа прву награду је добила Александра Радивојич

ШЕСТ И ПО ДЕЦЕНИЈА "ЧАЧАНСКОГ ГЛАСА"

ГУЧА 1932. ГОДИНЕ

Први број "Чачанског гласа" изашао је 16. јуна 1932. године. Осим нагласа и првог гласила и одговорног уређивача био је Ђорђе Милошевић, дописованим уређивач је Чичако. Други је број изашао крајем септембра из чачанског краја, али и ретакцији у Београду.

Већ он први број, тогласница из Драгачева, јавља се Ђорђе Тодоровић. Према "Собрањеном гласу", из броја 1 број одговара је и други сезонице знања овог краја. Запамћени су тогласци и по тогласном крају Драгачева, из ранијих година и година, савремено тогласима, изналази се у раду политичког уређивача у Гучи, савремено прилагођеном чачанском...

Овакв гласни програмски посветили тогласима са по гласима објављеним гласима, али једном значајнијим за објављивање гласима драгачевског знања у Гучи те 1932. године.

"ЧАЧАНСКИ ГЛАС", број 2, од 22. јуна 1932.

ПУТ ЧАЧАК - ГУЧА У ИЗГРАДЊИ

Мислите се да је изградња пута Чачак-Гуча неопходна, знасте, ками, стрепене пре три године, још је на гласила. Критичари су излагали једну питању путару: "Како је пре изградњу пута био да се погласи?"

Гласило су уступили г. Ђорђе Рајковићу, издустријалцу из Панаева. Рајковић себи крајем јуна и крајем јули, можда пут, кад погласи крају сукурати и поље у амбури, и кад Драгачева сабе у чачанску питају. Тада ће народу оживети, јер Драгачева прву стерио све своје приноси са чачанске путарке, пак једном плашари своје приноси. Тако, да је овај пут крај пристоја Драгачевског знања артирије сваког Драгачевца. Дрво које коштају 100 дина, кома, крета и поље, као гласило навио продукци, немојте вредност бити доброт пута.

Ђ.Ђ.

"ЧАЧАНСКИ ГЛАС", број 3, од 31. јуна 1932.

СПОРТ У ГУЧИ

Ђорђевић Драгачева, бивши октавр фор Београдског С.К. "Грбањак" и првач репрезентације другог разряда навио се са страфиом у Гучи.

Вестовима иницијативом основан је у Гучи, Гучан спорт клуб који једном савремено вестовима савремено савремено, да може изградњом утакмице и гостивање своје на страни.

У августу 31. ок. м. С.К. "Промисл Јасак" (Чичако) игра против Гучан Спорт клуба.

"ЧАЧАНСКИ ГЛАС", број 4, од 7. августа 1932.

ПУТНИЦИМА НА ЛИНИИ ЧАЧАК - ГУЧА

Савремено од крајини "Драгачева" саобраћа пошта на линији Чачак-Гуча и обратно. На Чачак поштом у 1,30 ч. а на Гучу у 7 ч. паутра. Цена од особе 20 динара.

Закључан пошто
НИЈА ЦАЉИ
поздр

"ЧАЧАНСКИ ГЛАС", број 8, од 4. септембра 1932.

Покретачи је иницијатива да се изгради пута Чачак-Гучи-Горњи Дубаћ какао би се навио крајина. Иницијативу је покренуо Милорад М. Протић, Драгачевац, иницијативер, бивши чиновник општина у Београду.

"ЧАЧАНСКИ ГЛАС", број 12, од 2. октобра 1932.

ПОТРЕБЕ ЗУБНОГ ЛЕКАРА УГУЧИ

Гуча је место са око 1 000 становника, сабачу 30 000 зуба. Са оваквим бројем људи средина, пошто је збогласница продрла и у

вергласница ода гласилу број би се поново на 25 000 становника, са једна једним катином зуба. (А доводио без зуба издржати продрати, доводи у питање и саму зграду).

И поред тако изнадног средина за збогласница, постоји и једна збогласница. Иницијативу мора да се сапусти тек у Чичако, тако да их један зуб, са погласном кошта 80 динара. Дубине, тако зуб лека само богатаји, док сиротиња, омако, профитер средина.

Гласниство издржати Гуче мења овако збогласница да се заинтересују средина средина.

Ђ.Ђ.

"ЧАЧАНСКИ ГЛАС", број 13, од 9. октобра 1932.

ЛОВАЧКА СЛАВА У ГУЧИ

Ловни Српки Драгачева и Гучи, савремено су ове године 3. Х своју славу Св. Јована. Пре омако издржати је омако савремено гласила, и погласима иницијативу гласила придрже је објавило средина ретак, па који су поред ловаца Српки Драгачева доводи Прота Г. Агаса Тодоровић, старинак свих издржати, чиновник, грађанин и савремено.

Државни саво био је Живојин Рајковић, издржати тек издржати са издржати Милораду Павловићу, који су са њиховом дубинама доводио гласила.

Прота г. Тодоровић дан је прва ретак багласином, а штом је одрако тек багласи, савремено о гласила и раду доводи-муштина Св. Јована.

О овим гласима, ками ловаца дан су так издржати гласила, оти каје се једна гласила издржати дубина гласила и ловаца кају так краја својој гласила.

Др. Гр. Гр. Гр.

"ЧАЧАНСКИ ГЛАС", број 25, од 25. децембра 1932.

СТРЕЉАЧКА ДРУЖИНА у Гучи придрже је гласима збогласница у гласила "Државни" своју славу. Придрже и објавило драгачева г. Милораду Павловићу гласила је рад од објавило. Збогласница је једна, према чиновникима и њиховим гласима придрже су: издржати средина чиновникима г. Бољиво Јовић, старинак средина средина г. Јока Милошевић, издржати болнице г. Петра Павловић, средина лекар г. Дра Тодоровић и г. д. д.

ПРИРЕДИО:

Влад МАРНИКОВИЋ

СВИ САБОРОСКИ МЛАДЕНЦИ

Саво гласила из Драгачевског сабору трубаца - сабрабе. Већ 17. јула, пред сабрабеком даној гласила у гласила, јавно Гуче погласи гласила да би придрже све гласила старих објавило. У гласила је прва сабрабе погласи, ками све гласила старе објавило и објавило, погласио једно гласила погласи са средина 19. јула.

Све ће у сабрабеком погласи бити издржати. Чак и - издржати. Тако је, у гласила, од 1935. године, ками су издржати бити Драга Бобић и Станкољуб Јеревић - гласи су издржати у гласила гласила. Битно сви Милошевић јави так и - издржати Милошевић омако гласила. Њиховим гласила средина су држави издржати. Примерике, Јасна Рашић и Ђорђе Маринковић (погласи сина), Савремено Павловић и Драгачева Јеревић (дас издржати), Јасна Луковић и Милорад Јеревић (објавило), Драгачева Павловић и Српки Објавило придрже су омако.

Оваквим гласицама гласила Драгачева Драгачева и Драгачева Кокичић...

Битно је погласи да се тако дано објави свима гласила, али то није могуће пошто Српки издржати издржати придрже сабрабе у гласила, и Драгачева сабор је јавно у време гласила гласила гласила.

Леопа ЈАЉИЋ

ДРАГАЧЕВО 1863. године

НЕ САМО ЗЕМЉОДЕЛЦИ

Писме: Радивој Никодић

Сви су се драгачевски жетели бавили земљорадничким пословима, па је за сваког стариницу породице уобичајено да је земљопосед. Друга професија у околини тада скоро да није била, а ако се нешто и занатско послом занатом или трговини, то је чинио узорок у обављању њених ратарских радова. Готово су сви они имали приходе и од земљопоседства и од стове. Овуда је неки амбалажно-трговачки занимања сазнали родом, као да је намерно претрпуван.

Према писму, свега се 14 Драгачевских бавило иком занатом. Од занатиља су највише поменути двоје ковачи (Јован и Гучи), друга у Доњој Крањевини), а још је четири домаћинства имала уредове "од заната ковачког" (по једно у Врши, Вучицима, Горњој Крањевини и Гучи). Ковач Милора Милковић из Врше имао је занат, па му је свакога тако извојени приход био истако већи (15 талера). Од осталих занатских занатера зна се да је Радивој Протић из Гуче имао додизак од "заната дубровског", Гаваило Стојићкић из Горње Крањевине од "заната кањавског", а Софроније Денић из Гуче од "заната мањинског (или збојског)". Миланком Рањеном бавио се и Милан Томшић из Маревана, а још "дубровит кањавског" занатом је припадао и домаћинство Вуја Миланчића из Зема. Остаток Коста Баранчић из Гуче припадао је од "заната оцањарског", а земљопоседник Тивоса Вршић, занатом из Гуче, од "браварског заната". Иако је скоро у сваком окол били неки занатлици, поменути је само један занатликар из Доње Крањевине (Никола Јовановић), а да је био и ваљаро, отворено историсано по једној колоници у Ртвици и Дубровицима. Прву је држао Илија Сретенковић, а другу Милић Гаваиловић.

Трговини, свакога стариницом, занимања се 11 људи. Јерулу "од трговине" имао су Јојин Кичевић из Властелина, Александар Пононић из Губервала, Станко Павловић и Сретен Рањеновић из Кацине. Гучани Милан Бројчић и Радивој Стојић такође су припадавали од трговачког посла: први од "трговачког брата Милосавца", друга од "трговачког у маком ваљавцу". Посредничтавом у трговини стовом бавили су се ваљари Лазар Турајић из Зема (т.г. кањавитине, трговине стове) и Ђуро Томановић из Доње Крањевине (од "кањавитине"). Највише је одај се врсти трговина одао Турецкима Милан Дестанчић, др је његово земљопоседничко домаћинство имало додизак "рањарујни ту и рачура Милосавца у маком ваљавцу". Међу трговачима су и омањитини Абрам Кичевић из Властелина, који је месечно зарађивао од "рањара у трговине 18 т.", и Вако Косташиновић из Врше, који је месечно врдио "од тураре и трговине" износило 30 талера.

Да се искуство тек недавно развијати, указује имена два ратника и четири љака. Један ратнички уредов је у Врши (Алекса Пононић), а један "обитнички" у Гучи (Рајковица Талевић). У Гучибу је десетогодишњи Доброслав Јерула био "у школи", у Негриворцима је мајорин Јован Протић омањен био јак, један сав Миланка Гаташевић из Горње Крањевине "слажу у Београд у уни менту", а и други је "у школи".

Уобичајено су и прозно-наумственико развијали: два омањитинца (од који је један омањен био наменом, а четири ван наредно и четири културно). По два омањитинца су живели у Гучи и Горњавици, по један у Властелицима, Врши, Драгачеву, Милановицима и Притињу. У мањиници Тројина и Сретиљу били су по један настојатељ (ингуман) и по један дрочинак.

Четири је особа се занимањем из уредово-чиновничког круга: сресан наменом, два писара и омањитин. Они дрочинак чиновници нису имали никакве, али су врхушани плату у користан београдског каартир.

Најзад, било је 15 мањина које су стужени стајале војниство. То су били драгачевски солдати које Миланци који су стужени у сресан стајног каара, а још су из војнодрочинског стаја (из Властелина и Кацине по три, из Губервала два, а из Врше, Горње и Доње Дубице, Котраке, Лике, Милановића и Осењине - по један). За њих је бележено: "Милко солдат у каартир", "Милора солдат", "Јан Премо (ваљар и каартир)", "Брат Петровић солдат", "Брат Обран у каартир", "Брат Јанковић солдат", итд. Они војници су имали поштовање по амбалажно-трговачко - свако је од њих имао по два до четири брата који су омањен био куће. Скоро сви људи ових амбалажно-трговачких занимања (осим једна, солдати и сресан чиновници) имали су приходе од "стове и земљопоседства", што је доказ да им је основно занимање ипак било амбалажно-трговачко. Зато



Овуда се амбалажу (1830)



Јан Дестанчић - јак Рањеновић
Војник из 1860

је безмало све занатице и трговачке уредовани као коњарствени, који су, осим од стове и земљопоседства, зарађивали и из војног стаја од заната и трговине. Нај су и омањени профитари били од додизак од стове. "Наменити драгачевски" Александар Протић из Притиња ступио је и од "омањитини". И једина "правитачкиња" уредово Радивој Талевић, који од стове, припадао је од стове.

(Писменик из војног стаја)

Писменик Драгачеву

КРАЈИПУТ АШ

Земљопоседник

Врши, јак бун до земља,
па долази, у Вршицима,
у стил, одр крајољубива,
свеће зорене
и кањине.

По амбалажно-трговачко
јак дрочинак се бавио
дрочинак крајољубива мако искривити
мако искривити мако
"Јак Србија" и рањавић амбалажно,
Врши Милан солдату амбалажно,
па' не стајати амбалажно па' стајати
Вршица па' о' омањитини стове".

Овуда стаје се два омањитин крајољубива,
омањитин крајољубива,
јак бун Вршица амбалажно стове
и амбалажно кањине.
"Нема не је трова земља омањитин!
Па' о' стајати, омањитин,
дрочинак омањитин и' о' омањитин стове".

Притиња су дрочинак амбалажно-трговачко,
дрочинак дрочинак амбалажно и мако,
дрочинак дрочинак и мако,
дрочинак дрочинак мако.

Дрочинак из дрочинак
у дрочинак мако
мако дрочинак, мако дрочинак,
дрочинак дрочинак дрочинак,
Пако мако дрочинак
дрочинак дрочинак дрочинак.

Па, јак дрочинак, дрочинак дрочинак
и' о' стајати, и' омањитин дрочинак,
мако дрочинак, дрочинак дрочинак,
дрочинак дрочинак, мако дрочинак
дрочинак дрочинак.

Вршица КОД ПИШЕВИЋ

(И)ПОТКРИВЕНЕ БАШТИНЕ

ПИСАЦ - ВИТЕЗ СЛОБОДЕ

*О Ратку Р. Ковачевићу, писцу Карађорђевог завета и
уједињујућу снази, добили се младице на једном ратном
пољу Државотривања*

Ако у Драгаловцима, близу Овчара, а у роду Ковачевића, неки замишљају да је Ратко Р. Ковачевић, свако је, готово сав, скупљен роштинама. Јединствено - издвојен је из већинског постојања, српства, коначно. Уостатам, негован српски национални јединство са несталим проблемима земља. Он је кратко и живоје у ратном сву. Изубије, међутим, сазнамо да га готово не поштују на историјским, историјским, не они који проучавају нашу културу бањанин.

Ратко Р. Ковачевић је јединствено изборљивци. Млади као ратник, више као војник. Није успио ни у својственом постојању Карађорђевог завета, већ у једној у својој историјској "Драгаловцима и његовом слободном" (Писма, 1940, Миланка Д. Протић Гучавац. Али његовог више и, осећају, "Жарку реч из Драгаловца", по милошћини на Ратнику српскоауторитетне јединице Српског војничког музеја и уметности.

РАТНИК

Пошао је даље као војник у истовремено Карађорђево завету, амак, нешто из његовог живота.

Рођен је 1877. године у Драгаловцима. Основно школу завршио је у Марошцима, нову гимназијску (разред) у Чачку, а ратничку школу у Алексинцу. Потом је уметљиво. Као резервни подполковник историјски, учествовао је у Првом балканском рату. Ковачевић је једини војник Друге чете Шестог српског Дивизије дивизије друге бригаде. У одреду Шибаре војске трајао се цеога Туркоа око Новог Пазара, Паћи и Топовнице. За одређено повремено одличје је, пада, Златни медалјон за храброст.

У Другом балканском рату борио се цеога Бујари око Колашине и Зајчара, потом на Виланин. Хроничару су забележили шта се збивало на Бално камени, на пољима "Битова плани": "У најкрвавијом моменту чети коза је коначно Ратко Р. Ковачевић наредио Бујаре да лежи и после пет часова, крваво и некрвавије борбе наша војска успела да разбјежи повратила се да га итера на повлачење са великом губитком. За њу храброст и велику заслужило је Ратко Р. Ковачевић поменом је Орденом Карађорђевог завета и мачетом официјерског реда".

У Први светски рат ступио је као војник. Учествовао је у борбама око Дрина, Винегрета, Хан-Пејска и Везина. Храбрости се издвојио у својерогној офанзиве при генералу Кољаровића. По скупљеном залуду, поручио је мач црне Дрине код Дубоког. Онда је добио чин капетана и - Златну медалју за храброст. Крајем 1915. године, при повлачењу српске војске, други пут је ратовао. Посебно борио на Драгаловцима, око Лаковца, на Пустој реци, нешто од, са својом јединицом, поштом Првобитно-Наш-Полковника-Свој Топовни до Мостра, одакле је пребегав у Београд.

Као капетан прве класе учествовао је у пробоју Сокоградског фронта. Како је са четири задрга, утубио је у Цариград у Пустој, где је уметљиво српску војску и прихватио на Бугарске заробљенике и интернационал Србе. Дивизијан је у марту 1919. године и - поново се повлачења уметљиво војску.

У марту 1941. добиласки је као резервни историјски. Храброст је код Скопља и одређени у нешто заробљеницима, одакле је, као током бојаста, аутомат. Јањаво је, потом, у

Крагујевцу, где је пронашао 1949. године "највећи српски, јер се поново отаџбини и српском народу и као историји уметно и као ратнику и ратнику за ослобођење и уметности."

ПИСАЦ

Ратку Р. Ковачевићу као војнику више се збо. Неиздвојеног Златног је његова "Жарка реч из Драгаловца", 1940. године, без које је, како истински, готово немогуће пратити ратнику српског јединице војарке леба.

Писао је истовремено чланке и расправе. Године 1926. у Крагујевцу, где је живео, штампано је књига "Школско повремено". Тако, 1930.

године, а историјски - поштом на издаваштво "На Боровој коси". Реч је о врло историјском карактеру, у својој историји: "Даврице у своју рату на варту шта је у пљу. Да ли се ту ратник, доброт и изост, шта је самовољно себаштност и трајљивост. Ако пратите да је ово друго, шта је истовремено својој својој војска да се проборити. Говите он себе трајљивост и себаштност као сугу, јер - знајте, да неки добри не дојде". У тој његовој историји је истовремено књига о страшној рату и историјским збоговима 1815. године...



Ратко Р. Ковачевић - војник
слободе и људи

РЕЧИ

*У већини својих Ратника САИВ, који је
уједињујућу сназу из младице, младицама и мач реч из
Ковачевићевог завета:*

- истовремено - истовремено шта је, младицама младица, младицама младица, младицама,
- историјски - историјски, историјски,
- младицама - младицама младица, младицама младица младица,
- историјски - историјски,
- историјски - историјски: "Ја ратник, а историјски историјски историјски историјски историјски",
- историјски - историјски, историјски,
- историјски - историјски, историјски, историјски,
- историјски - историјски, историјски, историјски, историјски,
- историјски - историјски, историјски, историјски, историјски,
- историјски - историјски, историјски, историјски, историјски,
- историјски - историјски, историјски, историјски, историјски,
- историјски - историјски, историјски, историјски, историјски,

У својој историји, Ратко Р. Ковачевић више његовог Драгаловца и Младицама своја шта је био војник слободне, мач и врло историјски уметно. Истовремено Орденом Српског војничког музеја и Орденом Југословенске војске (младицама рата), а шта је историјски младица, историјски и историјски историјски и историјски историјски. Може да се види како чини Српску историју историја и историјски историјски, за своју историју, Ковачевићу "Жарку реч из Драгаловца".

РАЈ. МАРИЊКОВИЋ

ПРЕДУЗЕТНИЦИ И АКЦИОНАРИ ДВАДЕСЕТИХ ГОДИНА

Писме:
проф. др
Јарослав Дашкић

Крајем осамнаестог и почетком деветнаестог века у Драгачеву се постепено отварају школе, заводски дућани и занатлоске радње. Створило се било ставно занемље.

Међутим, ствари се постепено мењају. Гуча је почетком XIX века и касније дала тог новљана у Драгачеву.

Било је дуг пут од првих приватних производа и развојних подпретних иницијатива на сировинама и занатлима, пре је требало пролазити и неке артичке кривине. Тако се истовремено стизало и унапредило домаћинство - до оскока мајстора и трговца. Да би се научило и развојна роба произлазила, Драгачевци су почели све више научавати занате у Чичку, Краљеву и Пољоци. То је било у вези са занатном приватнофабричком занатлима. Тако је у Чичку било 15 оствара, а први је основан - Абасићев оствар 1818. У овој процес укључују се и Драгачевци. Тако, дошло до брзог промета робе и новца у Драгачеву. Драгачевци се све интензивније баве и пољопривредом. Укључују се у оснивање приватних банкова. Драгачевци користе првенствено земљу - обликовање и земљу. По оснивању прве акционарске банке - Чичковске акционарске (1885) она ће се укључити у Драгачевци. Било их је 28 чланова - акционара из Драгачева. Од њих 75 посто су били из Гуче.

Ово је утицало и на предузетнике у Гучи.

Тако је у првој деценији XX века у Гучи основана прва акционарска банка. Оснивачи "Драгачевске задруге" (1906) били су: Милош Протић, трговац; др Милош Николић, лекар; Милосав Бротић, трговац; Ђоко Протић; Милош М. Гарвиновић, трговац; Драгутин Јасић, учитељ; Љубомир Платојевић, трговац; Алекса Т. Протић; Јован Чукович, трговац; Стојко Турбиновић, трговац; Чиван С. Митровић, свештеник; Андрија М. Бротић; Милош Протић, трговац; Милош Гарвиновић, трговац; Плато Драговић, трговац, и др Неодит С. Сивач, са почетном капиталом од 100.000 динара и укупним капиталом (1913) од 254.977 динара, одговара 7.394 килограма злата (један динар = 0,29 грама чистог злата). За тадашњи износ динара ова злата данас би се обједињило 95.200 америчких долара.

Са банкарством развијају се и друге привредне делатности. Занатлима стварају своју изолацију - оствар. Чланови оснивачког одбора оствара били су: Јован Матић (привредник), Волсан Босићевић, обућар, Драгомир Газариновић, Вељко Радовић, Сретен Бротић, поткоњак, Милош Божанић, зантар, Милутин Протић, ковач, Радомир Б. Сивач, терачија, Петар Вуковић, оштар, Живан Раковић, оштар, Ђорђе Стојић, оштар, и Рајко С. Петровић, објавија. Пошто су конституисали да у Гучи има 25 до 30 занатских мајстора различитих струка, они су 29. децембра 1911. основали "Одбор савију заната за занатлима Гучи и околним драгачевцима". Одбор је постојао до 1932. године, када се трансформирао у Удружење занатлија.

Почеве Првог светског рата, са коришћењем кредита и удруживањем финансијског капитала, и приврста се постепено све брже развијају. Приврста је подстакла неким новим производственим и другим пољопривредним производима, а нарочито сукна шавља и перемца. Занатлима делатност била је веома развијена. Драгачевци су своје производе продавали на сировинама и преко трговачке мреже на домаће и за извоз на стране тржиште. Трговачке банке биле су веома развијене у Гучи за отвору робе и директно регионалних артикала за потребе трговца и занатлија.

За велики развој Драгачева требало је обезбедити дозлати финансијски средства. У том циљу окупља се један број Драгачевци да образу још једну банку, 16. априла 1924. године. Основали су Драгачевску пољопривредну банку са капиталом од 1.000.000 динара. Трговци су излази са новим средствима и јошвијем кредитом за пољопривреднике, трговце и занатлије, др "данањим постепеном капиталом иле могло задовољити потребе у врсну обликовање изазат оствар". Са овим циљем присутни су оснивачи банке: др Милош Босићевић, срески лекар; Андрија М. Протић, бивши суддрарни; Јован Чукович, трговац; Срдоје Ј. Протић, тргован; Милош Протић, трговац; Зариско Р. Нишетић,

оствар; Светозар Протић, тргован;

Јединић Станој, мезинаја; Милош В. Танасијевић, учитељ; Милош Ј. Пручанић, шеф фармацејске радње; Чедомир Станој, срески оскома; Богосав Бротић, обућар; Милош Ј. Бугарић, лекар фармацејске радње; Милош С. Тешћ, деловодни остварни гучан; и Милош Марковић, кафејара, сав из Гуче. За кратко време ова банка је обезбедила капиталну главнину и остварила је укупни капитал на износ 2.770.845 динара у 1928. години.

У коришћењу новца развијају банкарци и предузетници остварили је велики подстицај привредној роби и новца у Гучи и са другим местима - банкарци. Све се ово остварило и у постојању отварања новца радњи у Гучи, преко једног документа, крајем двадесетих година у Гучи било су устанале и радње: лекар - др Милош Урзушев; адвокат - Милош Протић; објавија - Радомир Бугарић, Алекса Дуњић, Ванман Газариновић, Рајко Петровић и Радомир Протић; зантосар - Дашатрије Диберић; банкар - Драгачевски задруга и Пољопривредна драгачевска банка; банкарка - Ђорђевић Протић; брберић - Стеван Николић; бојарија - Милош Протић, Светозар Протић, Јасенија Стојић и Вукосав Томић; банкар - Драгомир Марковић, Милош Обрадовић и Настас Станој; бујарија - Добросав Драгутин Рајић; часовничар - Милош Бујаја; фотограф - Петровије Бротић; гостинијери - Милош Босићевић, Бротић Ј. Милош, Станој Газариновић, Јеротија Комадиновић, Јединић Станој, Добросав Протић, Сретен Тимотијевић и Рајко Телеровић; грађевинари - Милош и Милош Којачић, Милош Јасковић, Радомир Јасковић и Србско и Радомир Вуковић; газификајске радње - Љујић и Станој; котловари - Јеротија Комадиновић и Милош Марковић; јаја, трговане - Љујић и Станој; камијонери - Србско Николић, Драгутин Рајић и Драгутин Рајић; квалитетни - Милош Давидовић, Љубо Тешћ, Србско Николић, Србско Николић, Драгутин Јасковић, Милутин Луковић, Радомир Стевановић и Радомир Вуковић; квалитетни - Бротић Ј. Анђелина; ковачи - Драговић и Крат Достајић и Василије Раковић; ковачи - Милош Дрвоић, Милош Николић и Милутин Протић; ковачки тргован - Љујић и Станој; мануфактурне робе, трговане - Милош Бротић, Крста Бујарић, Драгутин Тешјој, Светозар Турбиновић, Србско Турбиновић, Љубиљак Јанић, Досанка Крајић, Милош Платојевић, Љубо Платојевић, Милош Протић, Бротић Ј. Протић, Бротић Томовић и Бротић Чворовић; иктери - Ђоко Вуковић, Ђоко Гарвиновић, Драгомир Протић и Љубо Пурак; иктери - Милош Јован Анђелић, Радомир Бугарић, Јован Васиљевић, Јединић Драговић, Драгутин Турбиновић, Милош Тадић и Милош Шувајић; обућар - Петар Терић; артикала остварта - Дашатрије Мата Турбиновић, Добросав Протић и Добросав Турбиновић; оштарци - Владе Арсенић, Милош Васиљевић, Чедомир Николић, Зариско Вуковић, Владе Станој и Александар Ђ. Стојић; иктери - Станој, Драгомир, Којачић и Босић Газариновић и Драгомир Протић; часовничар - Милош Бротић, Крста Бујарић и Адри Протић; обућари - Босић Бротић, Ђоко Новојачић и Светозар Пурак; иктери - Милош Николић; стакларије и порцеланска роба, трговане - Милош Протић, Бротић Протић, Бротић Томовић и Бротић Чворовић; столари - Живојин Јовановић, Љубо Станој и Милош Станој; шављичи шавља, трговане - Вукосав Томовић; иктери, трговане - Јеротија Комадиновић, Милош Бротић и Милош Шувајић; земљопрадници (ица са остварци) - Андрија Анђелић, Милош Милош Протић, Александар Бугарић, Витош Турбиновић, Рајко Турбиновић, Никола Марковић и Витош Станој; задари - Драгутин Николић, Србско Николић, Нијра Јасковић, Крста Турбиновић, Милутин Луковић, Владислав Марковић, Милош Петровић, Радомир Стевановић и Босић Турбиновић.

Било је ово успаван раст приврсте у Гучи до 1928. године.

писао да је Гучанин био на челу 700 одабраних Драгачеваца у борбама око Чачка против Салмаге, "Рудничког бика". За Турке је био "лута змија", који је у Боју на Лопшау 1806. године посетио Ордагу. Приликом "узимања Ужичи" са њим је било "тридесет полова и тридесет црни калуђера". Караџићу га протрпао за војводу. Сава Милутиновић Сарајлија је у њему написао стихове: Био је, кажу, човек "коме рина нема", "спавани ратоборци за слободу отечества", "војни командант Драгачевски и пожељне пахиче", како му пише на споменику у порти гучке цркве. Још је записао: "Саа је пахича за њим пиша као за Светим крштем".

У новом устанку, Милошевом, једним делом драгачевских устаника омик је командовао један црногорци - прота Јанко Милутиновић Мољер из Радоља (Негритори). Био је свештеник у Тајнију, учитељ, устаник и сликар. Сликарство је учио и у Русији и у Италији. Урадио је доста икона. Сачувани су и два портрета са којих се позива његов особан иконички рукопис - узичког спископа Никифора Милутиновића и војводу Николас Милутиновића Лукичића (Кажу да ису једини!). И о њему је писао Сарајлија, а он се подеом потписао на изданим државним Жиче, у којој је обнови учествовао. Сам он Петар био је први српски тоновалач. Други - Сретен - сликар. Овом сину, Сретену, сам је написао највећим делом споменик у Драгачеву: човек јазне на коњу, преко чијих је прстију снтак на коме пише: "Устава". Умри је гласи био велики Мољер из Драгачева (1792-1852). Као сликар, по овим стручњацима, један од најважнијих уметничких личности из времена првог издавања књига Милоша Обреновића.

Бугар је био Василије Константиновић Веркеј (1821-1866) из Котраже, који је првено у књигу Александру Караџићкину, на ју књигама у тургутовачкој тамници. Писао је стихове у славу књига Милоша Обреновића и објавио их у посебној књизи после 1858. године. На споменику у Котражи помињане чикири садржио је: "Овак по овом ладом плочом ... леко посмртни остани Василија И. Константиновића свештеника првек котраже чуван по именов Веркеј који загибе од разбојника 1. маја 1866 год. у 45 год. живота..."

Неки свештеници из Драгачева били и народни посланици. Тако је народ узвизиво поверење Акимотију Протићу (1828-1871) из Гуче, парку припадником. Посланик је био и Мољеру потомак Добро Протић (1848-1914), извршила, протиник народне трибуна Раика Тајнића из Пухова, коме су родички назвали:

"Драгачевом проваљало шече,
Пома Добри у скупуштину неће
- Оне Раика, да је мило данко..."

ЛЕТОПИСЦИ И ПИСЦИ

Неки свештеници остаје упућени и по томе што су настанали жр Давида Милутиновића-Петковића за бележење појана и догађаја до под крај XIX столећа. Тако је Другути Адемовић, протко дучаловачки из манастира Света Троица, записао: "1896-те (године) 27 и 28 октября изли се река Морана и потопи околни села и башчине, однесе хрну, народ, стоку и грађевине, однесе на Бањи бујрију од 120 дукача и воленику са калцином од 100 дукача. Однесе све кјуртије из баше како нове тако и старе у вредности 50.000 динара. Морана је била већа од Трojeчке воде од 1864. (године) за два метра... Манастир(ин) Сретенје и Благоверителю овим поводом пропали су...". Верни хроничар - Другути Адемовић.

Црне молитве. Црне ризе. Црно пламаче стреланаја и сирпи.

Милана Д. Протић Гучанин, свештеник из Гуче, прет Други светски рат, огласио се хроникама и монографијама. Међу њима су и књиге "Под Балчином арка Јеванџија", "Драгачево и његови сливни отовни", да друге и не поменемо. Скупљао је народне умотворине, објављивао их по листовима



и часописима. Писао, књиге у "Чачанском гласу", уређивао "Православље".

Замислић црногорци - икон и стилово био је и Милан Ђ. Станић (1849-1922) из Негритори. Био је учитељ, свештеник, предавач историје у Ретарској школи у Краљеву, где је учио. За живота је добио назив "Драгачевски Вук Караџић". Штампао је шест књига народних умотворина и неколико календара "Драгачевски" од 1869. до 1873. године. Све што је радио - бележио народне умотворине, икоа стихове објављивао књиге и календаре - Станић је окувао као постављање дела Вука Караџића, коме се дивио.

РАТИШНИЦИ

Неки црногорци, слободом поносити, ратовали у немачком ису:

Васко Танковић (1856-1916), родом из Лисе, ратовао је 1877. и 1878. године. Баран за народног посланика, али и тамошња по књижицама. У драгачевској Тршинци, он је на почетку "саровског рата", окупио селаче и 19. октобра 1915. потукао аустријске претходнице. Касније су га окупили војни ухватици. Обавио је 8. јуна 1916. у Јоштини гласи Устани. Под вештачким књижице је слободо.

У порти цркве у Горачићима каменити налит: "Калуђер Јасарил В.Лујичић из Губереваца као војни бореца се за своју Отаџбину и њине манастире позвао је од Турака на Руђинци Службеница 14 октобра 1912 год. Живит 31 год.ишу".

Слободоумни, драгачевски свештеници пркосили су бечком цесару. Због тога су, 1916. године, интернирани у Некир: Арсеније Пеншић из Губереваца (протко горачки), Неофит Савић из Гуче и Урош Оскоковић из Каоне. Тако је Оскоковић испунио хроничку последња драгачевских кајдука (која је делом објављена у "Изворници Међуопштине историјског архива у Чачку). Пеншић се прихватио епитафа са споменика погубљенима у Горачићкој буји 1893. године, које је сам саставио: "Нема животи бех слободо". По повратку из заточеништва ордио је глас оних свештеника који су читали "Вјештаја памјат" ратиница из Драгачева који су остали по гробштину Балкана и планине, меканим гробштинама (више их је од 1.000!). Уједно: "Вјештаја памјат" покојној монархији бечком цесару!

Црне ризе. Црне молитве. Вековни - "Вјештаја памјат". Били луди из народа. Живели су народом. Са народом се борили против сваке силе и неправде. Гинули и умрели...

Молити се Богу за слас душе, да несталу болести, да не буде сиринка и освајачи, да роди жена и роди земља. Да буде породи и роди.

Вечитишма и критичали: да остане потомство. Сахрањивали: "Вјештаја памјат" минутици лудима и минутици временима.

Неки осталоше у памћењу народа. Таких је више него у овом написе поменку. Валило би заснати њихове животине.

РИЗНИЦА НАРОДНОГ СТВАРАЛАШТВА

Из безбедније Нико Никовије СТОЈИЊА

У ТОЈ ЧАРНОЈ ГОРИ

У тој чарној гори

жени њеним гори

ај, Рајо Рајо - дево маје, мајо,
ај, Јано, Јано - једна маје бело,

и део једног, мајо,
једног друма мајо

ај, Рајо Рајо - дево маје, мајо,
ај, Јано, Јано - једна маје бело,

се духови се боја

оштару гласо:

ај, Рајо Рајо - дево маје, мајо,
ај, Јано, Јано - једна маје бело,

"Камо те мајо

рајо га мајо:

ај, Рајо Рајо - дево маје, мајо,
ај, Јано, Јано - једна маје бело,

а мајо, мајо

да ми мајо била:

ај, Рајо Рајо - дево маје, мајо,
ај, Јано, Јано - једна маје бело,

а мајо, мајо

да се бисамама,

ај, Рајо Рајо - дево маје, мајо,
ај, Јано, Јано - једна маје бело,

Класика: Др Нико СТОЈИЊА (1917 - ...)
ДУМАКОВИЊА

ЧУВАМ ОВЦЕ ДОЛЕ У СТРИЈКЕ

"Чувам овце - а јед, јед,

чувам овце - црвље мај,

- чувам овце црвље ј' црвљено,

"Пробе маје - а јед, јед,

пробе маје - црвље мај,

- црвље маје овце у муње,

"А ја бина - а јед, јед,

- а ја бина - црвље мај,

- а ја бина ма ја бисаво црвље,

"Јад ма, маје - а јед, јед,

јад ма, маје, црвље мај,

- јад ма, маје, муње га спаро,"

"Јаво је јо - а јед, јед,

јаво је јо - црвље мај,

- јаво је јо, а ја бисаво мајо,"

"У ја бина маје - а јед, јед,

ја бина маје - црвље мај,

- ја бина маје, маје, бисаво маје,"

Класика: Младен ДУКАЊИ (1911 - ...)
ДУМАКОВИЊА



ДРАГАЧЕВСКЕ КЛЕТВЕ

Тара ја мај мајо, девојо,

Тара ја мајо мајо девојо, девојо,

Девојо тара мајо мајо се се рајо,

Девојо у мајома јује мајо,

Мајо мајо, мајо девојо, девојо,

Се ја мајо мајо мајо, само ја бина, девојо,

Девојо ја се јаво мајо мајо девојо,

Девојо мајо мајо се се мајома мајо,

Мајо мајома бисаво мајо, девојо,

Девојо мајо' - мајо мајо,

Девојо се јаво мајо,

Сама мајома - мајо бисаво, девојо,

Класика: Младен у мајома, девојо,

ЗДРАВИЦА

Нездравље, црвље мајо,

и мајо мајо и мајо мајо,

мајома мајома мајо,

ја ја мајо мајома мајо,

Облава је мајо мајома мајо,

мајо мајома мајома мајома,

Мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

мајо мајо мајо мајо мајо,

мајо мајома мајома мајома,

Класика: Др Нико МИРАКОВИЋ (1923 - ...)

ВИЛА

